

VENTSPILS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS DOME

Jūras iela 36, Ventspils, LV3601, Latvija, tālr.: 63601100, e-pasts: dome@ventspils.lv, www.ventspils.lv

LĒMUMS

2025. gada 27. novembrī

Ventspilī

Nr. 90
(protokols Nr. 9; 18.§)

Par Ventspils valstspilsētas pašvaldības līdzdalību
pašvaldības SIA „Ventspils siltums”

Saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.panta pirmo daļu publiskai personai, tai skaitā pašvaldībai, ir pienākums ne retāk kā reizi piecos gados pārvērtēt katru tās tiešo līdzdalību kapitālsabiedrībā un atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmajā daļā minētajiem gadījumiem.

Nemot vērā to, ka Ventspils valstspilsētas pašvaldība (turpmāk – Pašvaldība) ir 100% kapitāla daļu turētāja pašvaldības SIA „Ventspils siltums”, reģistrācijas Nr.40003007655, (turpmāk – Kapitālsabiedrība) un iepriekšējā Pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā ir vērtēta 2020.gadā, Pašvaldībai ir pienākums no jauna izvērtēt tās līdzdalības atbilstību Valsts pārvaldes iekārtas likuma (turpmāk – VPIL) prasībām.

No Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 4.panta izriet, ka publiska persona drīkst iegūt un saglabāt līdzdalību kapitālsabiedrībā atbilstoši VPIL 88. pantam.

Atbilstoši VPIL 88.panta pirmajai daļai, publiska persona savu funkciju efektīvai izpildei var dibināt kapitālsabiedrību vai iegūt līdzdalību esošā kapitālsabiedrībā, ja īstenojas viens no šādiem nosacījumiem:

- 1) tiek novērsta tirgus nepilnība - situācija, kad tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu attiecīgajā jomā;
- 2) publiskas personas kapitālsabiedrības vai publisku personu kontrolētas kapitālsabiedrības darbības rezultātā tiek radītas preces vai pakalpojumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai;
- 3) tiek pārvaldīti tādi īpašumi, kas ir stratēģiski svarīgi valsts vai pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai vai valsts drošībai.

VPIL 88.panta otrajā daļā noteikts, ka publiska persona pirms kapitālsabiedrības dibināšanas vai līdzdalības iegūšanas esošā kapitālsabiedrībā veic paredzētās rīcības izvērtējumu, ietverot arī ekonomisko izvērtējumu, lai pamatotu, ka citādā veidā nav iespējams efektīvi sasniegt šā panta pirmajā daļā noteiktos mērķus. Veicot izvērtējumu, publiska persona konsultējas ar kompetentajām institūcijām konkurences aizsardzības jomā un komersantus pārstāvošām biedrībām vai nodibinājumiem, kā arī ievēro komercdarbības atbalsta kontroles jomu regulējošu normatīvo aktu prasības.

Pašvaldība ir veikusi attiecīgu izvērtējumu par Pašvaldības līdzdalību Kapitālsabiedrībā (veicot juridisko, ekonomisko un ietekmes uz konkurenci izvērtējumu), kā arī konsultējusies ar Konkurences padomi un biedrību “Latvijas siltumuzņēmumu asociācija” (reģistrācijas Nr.40008052759). Rezultātā secināts, ka Pašvaldības funkciju efektīvai izpildei un Kapitālsabiedrībai noteikto mērķu sasniegšanai ir saglabājama Kapitālsabiedrības darbība esošajā statusā un Pašvaldības līdzdalība Kapitālsabiedrībā, jo tā atbilstoši Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem ar savu darbību pārvalda stratēģiski svarīgu īpašumu – siltumapgādes infrastruktūru un vienlaicīgi nodrošina tādus pakalpojumus, kas ir stratēģiski svarīgi valsts un Pašvaldības teritorijas attīstībai. Papildus jāņem vērā, ka Kapitālsabiedrība savus pakalpojumus sniedz tirgus nepilnības apstākļos. Minētais pamatojams ar turpmāko.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 10.panta pirmās daļas 9.punktu, tikai domes kompetencē ir likumā noteiktajā kārtībā izveidot, reorganizēt un likvidēt pašvaldības kapitālsabiedrības un nodibinājumus, kā arī lemt par dalību kapitālsabiedrībās. Turklāt saskaņā ar Pašvaldību likuma 73.panta pirmo daļu, pašvaldības manta izmantojama pašvaldības administratīvās teritorijas iedzīvotāju interesēs atbilstoši pašvaldības kompetencei, gan nododot to publiskā lietošanā, gan veidojot iestādes, gan dibinot kapitālsabiedrības vai iegūstot dalību kapitālsabiedrībās. Līdz ar to pašvaldība, pamatojoties uz iepriekš minētajām tiesību normām, ir tiesīga darboties privāto tiesību jomā, iegūstot līdzdalību pašvaldības kapitālsabiedrībā.

Atbilstoši Pašvaldību likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktajam, viena no pašvaldības autonomajām funkcijām ir organizēt iedzīvotājiem siltumapgādes pakalpojumus neatkarīgi no tā, kā īpašumā atrodas dzīvojamais fonds. Minētās pašvaldības funkcijas izpildē Pašvaldībā piedalās Kapitālsabiedrība. Tās vispārējais stratēģiskais darbības mērķis izriet no tiesību aktos noteiktajām pašvaldības funkcijām un Pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem un tas ir – organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (siltumapgādi), nodrošinot centralizētās siltumapgādes pakalpojumus Ventspilī - veicināt energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu (veicot centralizētās siltumapgādes avotu efektivitātes uzlabošanu un modernizāciju, siltumavotu tehniskā stāvokļa novērtēšanu remontdarbu precizēšanai, siltumenerģijas ražošanu, izmantojot atkritumu pārstrādē iegūto kurināmo, citu siltuma ražošanas un piegādes iespēju izpēti) un veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu centrālajā siltumapgādes sistēmā (veicot siltumtīklu rekonstrukciju un modernizāciju, pilnībā nomainot kanāla tipa cauruļvadus ar rūpnieciski izolētām caurulēm).

Attiecībā uz VPIL 88.pantā minētajiem priekšnoteikumiem publiskas personas darbībai privāto tiesību jomā, jāņem vērā, ka Kapitālsabiedrības pārvaldītā, atbilstoši vides standartiem attīstītā un rekonstruētā Ventspils siltumapgādes infrastruktūra (siltumtīkli, katlumājas) ir uzskatāma par stratēģiski nozīmīgu īpašumu Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai, jo bez tās iedzīvotājiem nav iespējams nodrošināt drošus, kvalitatīvus un nepārtrauktus centralizētās siltumapgādes pakalpojumus, kas arī uzskatāmi par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem. Kapitālsabiedrībai ir licence siltumenerģijas pārvadei un sadalei līdz 2045.gada 30.aprīlim (SPRK Licence Nr. E23104), kā arī Kapitālsabiedrība ir reģistrēta siltumenerģijas ražotāju reģistrā un siltumenerģijas tirgotāju reģistrā.

Kapitālsabiedrība darbojas gan valstij, gan Pašvaldībai stratēģiski svarīgā nozarē, veicot funkciju siltumapgādes pakalpojumu jomā un nodrošinot to kvalitāti atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Uz to norāda vairāki valsts un Pašvaldības plānošanas dokumenti, kā arī noslēgtie līgumi:

- 1) Apvienoto Nāciju Organizācijas Ilgtspējīgas attīstības dienaskārtībā 2030.gadam kā viens no ilgtspējīgas attīstības mērķiem ir minēts mērķis nodrošināt visiem piekļuvi uzticamai, ilgtspējīgai un mūsdienīgai enerģijai par pieņemamu cenu (apakšmērķis ir līdz 2030. gadam nodrošināt vispārēju piekļuvi uzticamiem un mūsdienīgiem energoapgādes pakalpojumiem par pieņemamu cenu, kā arī līdz 2030.gadam uzlabot starptautisko sadarbību, lai atvieglotu piekļuvi tīras enerģijas pētniecībai un tehnoloģijām, tostarp atjaunīgajai enerģijai, energoefektivitātei un uzlabotai un tīrākai fosilā kurināmā tehnoloģijai, kā arī veicināt ieguldījumus energoinfrastruktūrā un tīras enerģijas tehnoloģijā). Turklāt viens no ANO mērķiem ir arī padarīt pilsētas un apdzīvotas vietas iekļaujošas, drošas, noturīgas un ilgtspējīgas (apakšmērķis ir līdz 2030.gadam visiem par pienācīgu cenu nodrošināt piekļuvi pienācīgiem un drošiem mājokļiem un pamatpakalpojumiem);
- 2) saskaņā ar Nacionālās drošības likuma 37.pantu Kapitālsabiedrība atbilst nacionālajai drošībai nozīmīgas komercsabiedrības statusam, jo tās īpašumā atrodas kritiskā infrastruktūra;
- 3) Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030.gadam ir noteikts, ka centralizētās siltumenerģijas ražošana ir būtiska enerģētikas sastāvdaļa, kas veido vairāk nekā pusi no primāro energoresursu patēriņa, nodrošinot Latvijas iedzīvotāju vajadzības pēc siltuma ziemas periodā, kā arī karstā ūdens. Stratēģijā paredzēts, ka viens no mērķiem ir inovatīva un ekoeftīva ekonomika - atjaunojama un droša enerģija. Kā viens no prioritāriem ilgtermiņa rīcības virzieniem ir noteikti energoefektivitātes pasākumi – īpaši svarīgi ir veikt centralizēto siltumapgādes sistēmu, katlu māju un pārvades līniju renovāciju, lai samazinātu siltumenerģijas patēriņu un zudumus. Vēlams palielināt centralizētās siltumapgādes pieslēgumu skaitu, tādējādi uzlabojot centralizēto siltumapgādes sistēmu darbības efektivitāti;
- 4) Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmā 2021. - 2027.gadam prioritātē “Zaļa un droša attīstība” ietverts rīcības virziens - Ilgtspējīgas un efektīvas enerģijas ražošanas un izmantošanas veidu attīstība. Tā mērķis ir veicināt ilgtspējīgas enerģijas un atjaunojamo energoresursu izmantošanu pašvaldību un to iestāžu ēkās, māsasaimniecībās, uzņēmējdarbībā, ražošanā - rūpniecībā, kā arī siltumenerģijas zuduma samazināšanu, īstenojot energopārvaldības,

energoefektivitātes un optimizācijas pasākumus, veicinot būvju pieslēgšanu centralizētajai vai lokālajai siltumapgādei;

- 5) Pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgajā plānošanas dokumentā „Ventspils valstspilsētas pašvaldības un Ventspils novada pašvaldības kopīgā ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam” kā viena no prioritātēm minēta “Videi draudzīga un ilgtspējīga infrastruktūras attīstība”, kur norādīts, ka gaisa piesārņojuma samazināšanas nolūkā iedzīvotāji tiks aicināti pieslēgties siltumapgādes tīkliem. Pie Ventspils inženierinfrastruktūras kā vadlīnijas inženierinfrastruktūras plānošanai minēta energoefektīvu un ilgtspējīgu risinājumu ieviešana sabiedrisko pakalpojumu nodrošināšanai, t.sk., centrālās siltumapgādes tīkla paplašināšana un modernizācija;
- 6) Ventspils valstspilsētas pašvaldības rīcības plānā 2021. - 2027.gadam kā viena no Pašvaldības prioritātēm ir minēta “Vide: iedzīvotāji jūtas fiziski un emocionāli nodrošināti un pārliecināti par savu nākotni” un kā stratēģiski svarīgs noteikts rīcības virziens – augstas kvalitātes komunālie pakalpojumi, kā arī kvalitatīvu un komfortablu mājokļu attīstība. Šo rīcības virzienu ietvaros noteikti šādi uzdevumi – turpināt investīcijas centralizētās siltumapgādes tīkla paplašināšanā un modernizācijā (šī uzdevuma ietvaros noteikti pasākumi – attīstīt mūsdienīgu siltumenerģijas uzskaites sistēmu; Ventspils centralizētās siltumapgādes avotu efektivitātes uzlabošana un modernizācija; jaunas centralizētās siltumapgādes infrastruktūras izbūve, t.sk. esošajās un jaunajās individuālās apbūves teritorijās, ražošanas teritorijās; informatīvais un finansiālais atbalsts jaunu klientu pieslēgumu veicināšanai centralizētajai siltumapgādei; atjaunojamo energoresursu izmantošanas un citu energoefektivitātes pasākumu veicināšana centralizētajā siltumapgādē). Tāpat arī noteikti uzdevumi veikt sabiedrību izglītojošus pasākumus, lai veicinātu sabiedrības (t.sk. skolēnu un studentu) izpratni par centralizētās siltumapgādes izdevīgumu (šī uzdevuma ietvaros noteikta sabiedrības izglītojošo pasākumu organizēšana par centralizētās siltumapgādes izdevīgumu) un paaugstināt mājokļu kvalitāti, modernizējot un uzlabojot mājokļu energoefektivitāti un pieejamību (šī uzdevuma ietvaros noteikta dzīvojamo māju pieslēgšanas veicināšana pilsētas centralizētajai siltumapgādei);
- 7) 2024.gada 26.septembrī starp Pašvaldību un Kapitālsabiedrību tika noslēgts līgums par sabiedrisko siltumapgādes pakalpojumu sniegšanu Pašvaldības administratīvajā teritorijā (līgums noslēgts uz 10 gadiem līdz 2034.gada 26.septembrim). Kapitālsabiedrība Pašvaldībā ir atbildīga par siltumenerģijas ražošanu, siltumenerģijas pārvadi un sadali, siltumenerģijas tirdzniecību.

Nemot vērā, ka skaitliski lielākā daļa siltumenerģijas patērētāju ir iedzīvotāji, Kapitālsabiedrībai nepieciešams uzturēt augstu kvalitātes standartu, kas izriet arī no likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” mērķa - nodrošināt iespēju saņemt nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus pakalpojumus, kuru tarifi atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām. Kapitālsabiedrība uztur siltumapgādes infrastruktūras objektus, sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas nepārtrauktību, regulējamā nozarē noteikto pakalpojumu drošības prasību ievērošanu un darbinieku kvalifikācijas atbilstību.

Lai nodrošinātu iedzīvotājiem nepārtrauktus, drošus un kvalitatīvus pakalpojumus, kuru tarifi atbilst ekonomiski pamatotām izmaksām, Kapitālsabiedrība veikusi lielus kapitālieguldījumus, realizējot Eiropas Savienības līdzfinansētos projektus. Kopš 1992.gada, kad tika uzsākta nokalpojušo siltumtīklu rekonstrukcija un nomaiņa, līdz 2018.gadam 100% siltumtrašu ir rekonstruētas ar rūpnieciski izolētām caurulēm. Maģistrālo siltumtrašu nomaiņas rezultātā nodrošināts stabils siltumapgādes sistēmas darbs un samazināti siltuma zudumi. Kapitālsabiedrība turpina strādāt pie darbības efektivitātes uzlabošanas, izmantojot skaitītāju attālināto nolasītāju sistēmu. Izveidotās sistēmas rezultātā ir samazinājušies siltuma zudumi siltumtīklā, ko nodrošina mērķtiecīga atgaitas temperatūras kontrole, kas savukārt, uzlabo pakalpojuma efektivitāti un klientu apmierinātību ar sniegto pakalpojumu.

Centralizētās siltumapgādes siltumavoti un siltumtrases pieder Kapitālsabiedrībai, līdz ar to jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai centralizētās siltumapgādes tirgū būtu nepieciešami lieli kapitālieguldījumi infrastruktūras izveidošanai un attīstīšanai, tādējādi citi dalībnieki, kas spētu nodrošināt sabiedrības intereses saņemt kvalitatīvus un nepārtrauktus centralizētās siltumapgādes pakalpojumus, nav identificēti. Kapitālsabiedrība darbojas ierobežotas konkurences apstākļos, jo tirgus nav spējīgs nodrošināt sabiedrības interešu īstenošanu centralizētās siltumapgādes jomā Ventspilī tādā apjomā un kvalitātē kā to nodrošina Kapitālsabiedrība, līdz ar to atbilstoši VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktam Kapitālsabiedrība sniedz pakalpojumus tirgus nepilnības apstākļos. Pašvaldībā lielākā daļa daudzdzīvokļu dzīvojamo māju un rūpniecisko uzņēmumu vēsturiski ir pieslēgti centralizētajai siltumapgādei un līdz ar to privātajam investoram nav lietderīgi veidot

konkurējošu uzņēmumu jomā, kur izveidojies dabiskais monopols. Kapitālsabiedrības izveidoto infrastruktūru (siltumavoti un siltumtrases) nav iespējams atsavināt vai nodot lietošanā citam komersantam, jo tās izbūvei un attīstīšanai ir tikuši piesaistīti Eiropas Savienības finanšu instrumentu līdzekļi, saskaņā ar kuru nosacījumiem Kapitālsabiedrībai ir jānodrošina realizēto projektu ilgtspēja.

Savu viedokli par Pašvaldības līdzdalības saglabāšanu Kapitālsabiedrībā un ietekmi uz konkurenci Pašvaldības administratīvajā teritorijā sniegusi arī Konkurences padome, kas informējusi, ka Kapitālsabiedrības sniegtie pakalpojumi ir atzīstami par stratēģiski svarīgiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti tirgus nepilnības apstākļos, atbilstoši VPIL 88.panta pirmās daļas 1.punktam un 2.punktam. Savu viedokli ir sniegusi arī biedrība "Latvijas siltumuzņēmumu asociācija" (reģistrācijas Nr.40008052759), kura informējusi, ka Kapitālsabiedrība ir vienīgais centralizētās siltumapgādes pakalpojuma sniedzējs Pašvaldības administratīvajā teritorijā, Kapitālsabiedrības sniegtais pakalpojums ir stratēģiski svarīgs Pašvaldības attīstībai, jo siltumapgāde ir sabiedriskais pakalpojums, ko regulē speciāli normatīvie akti un Kapitālsabiedrībai ir Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas licence siltumenerģijas pārvadei un sadalei, turklāt Kapitālsabiedrība pārvalda centralizētās siltumapgādes avotus un siltumtrases, kas ir stratēģiski svarīgi īpašumi Pašvaldības attīstībai un drošībai.

Nemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka centralizētās siltumapgādes pakalpojumi ir stratēģiski svarīgi valsts un Pašvaldības administratīvās teritorijas attīstībai, un Kapitālsabiedrībai ir būtiska loma šo funkciju un pakalpojumu nodrošināšanai, tajā skaitā, lai nodrošinātu Pašvaldības iedzīvotājiem nepārtrauktu un kvalitatīvu siltumapgādes pakalpojumu sniegšanu un pārvaldītu stratēģiski svarīgu īpašumu (siltumapgādes infrastruktūru) atbilstoši VPIL 88.panta nosacījumiem.

Nemot vērā iepriekš minēto, pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.pantu, Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 7.pantu, Pašvaldības Likumības komisijas 2025.gada 19.novembra ieteikumu, Pašvaldības Ekonomikas un budžeta komisijas 2025.gada 14.oktobra ieteikumu un Pašvaldības Finanšu komitejas 2025.gada 20.novembra sēdes atzinumu,

Ventspils valstspilsētas pašvaldības dome

nolemj:

1. Saglabāt Ventspils valstspilsētas pašvaldības līdzdalību pašvaldības SIA „Ventspils siltums”, ņemot vērā, ka īstenojas Valsts pārvaldes iekārtas likuma 88.panta pirmās daļas 1.punkta, 2.punkta un 3.punkta nosacījumi.
2. Noteikt pašvaldības SIA “Ventspils siltums” vispārējo stratēģisko mērķi – organizēt iedzīvotājiem komunālos pakalpojumus (siltumapgādi), nodrošinot centralizētās siltumapgādes pakalpojumus Ventspilī - veicināt energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu izmantošanu (veicot centralizētās siltumapgādes avotu efektivitātes uzlabošanu un modernizāciju, siltumavotu tehniskā stāvokļa novērtēšanu remontdarbu precizēšanai, siltumenerģijas ražošanu, izmantojot atkritumu pārstrādē iegūto kurināmo, citu siltuma ražošanas un piegādes iespēju izpēti) un veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu centrālajā siltumapgādes sistēmā (veicot siltumtīklu rekonstrukciju un modernizāciju).

Domes priekšsēdētājs

J.Vītoliņš

Sagatavoja:

R.Ozoliņa

63601154

rita.ozolina@ventspils.lv